

Streszczenie

Badania zostały przeprowadzone na wybranych terenach siedlisk łąkowych. Obiekty dobrano tak, aby charakteryzowały się występowaniem na ich obszarze gleb o pochodzeniu hydrogenicznym. Prace terenowe prowadzone były w latach 2016 – 2019 na obszarze czterech obiektów badawczych: dwa zlokalizowane były na obszarach dolin rzecznych: we wsi Kamień Mały na terenie Parku Narodowego Ujście Warty, oraz we wsi Radolin, na odcinku doliny Noteci, objętym programem Natura 2000. Natomiast pozostałe dwa zlokalizowane były na obszarach pojeziornych: jeden z nich w pobliżu ówczasie planowanej odkrywki węgla brunatnego Ościsłowo, a drugi w pobliżu aktualnie działającej odkrywki węgla brunatnego Tomisławice. Celem pracy była ocena wpływu stopnia transformacji materii organicznej na wybrane właściwości fizyczne i wodne gleb wspomnianych siedlisk. Wykonano i opisano 20 profili glebowych w których scharakteryzowano łącznie 73 poziomy genetyczne. Badane gleby w większości reprezentowały rząd gleb organicznych, dwie gleby zaklasyfikowano do rzędu gleb czarnoziemnych. W poziomach genetycznych badanych gleb, wykonano analizy ich właściwości fizycznych, fizykochemicznych, chemicznych, wodnych oraz wybranych wskaźników jakościowych materii organicznej. Powierzchniowe warstwy użytkowanych rolniczo gleb były w różnym stopniu zmurszałe, przy czym warstwy murszu o największej miąższości charakteryzowały się największym stopniem wtórnego przeobrażenia. Poziomy murszowe różniły się od poziomów torfowych zawartością materii organicznej, natomiast nie stwierdzono pomiędzy nimi różnic w obrębie parametrów jakości materii organicznej oraz właściwości fizycznych i wodnych.

Poszczególne poziomy murszowe, podzielone na podgrupy ze względu na różne stopnie wtórnego przeobrażenia, podobnie jak poziomy torfowe, sklasyfikowane na podstawie stopnia rozkładu, w zdecydowanej większości nie wykazywały między sobą różnic w obrębie analizowanych parametrów fizycznych i wodnych. Poziomy mułowe i gytowe, przy porównywalnej zawartości materii organicznej, różniły się parametrami jej jakości oraz właściwościami fizycznymi. Najsilniejsze korelacje wskaźników jakości materii organicznej z właściwościami fizycznymi i wodnymi stwierdzono w poziomach torfowych.

Słowa kluczowe: gleby organiczne, stopień wtórnego przeobrażenia, transformacja materii organicznej, właściwości fizyczne i wodne.

Oskar Tyjman